



Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Wmo-toezicht 2021

Rapport aan de minister over de uitvoering van het
Wmo-toezicht door de gemeenten in 2021

Inhoud

1	Inleiding	5
2	Hoofdpunten uit de enquête	7
2.1	Aanwijzen van een toezichthouder Wmo	7
2.2	Vastleggen van het onafhankelijk functioneren van het Wmo-toezicht.	7
2.3	Processen voor een onafhankelijke rol van het Wmo-toezicht	8
2.4	Werkprogramma	8
2.5	Reactief en proactief toezicht	8
2.6	Gebruik van informatie uit het Wmo-toezicht	9
2.7	Openbaarmaking van rapporten en maatregelen	9
2.8	Opstellen en bespreken jaarverslag Wmo-toezicht	10
2.9	Inspanningen en resultaten	10
2.10	Invloed maatregelen bestrijding Covid-19	11
	Bijlage 1 Verantwoording en resultaten enquête	13

1 Inleiding

Achtergrond

De invoering van de Wmo 2015 legt de verantwoordelijkheid voor de maatschappelijke zorg en het toezicht hierop bij de gemeenten. De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) heeft ten aanzien van het Wmo-toezicht een belangrijke opdracht om jaarlijks te rapporteren aan de minister van VWS over de stand van zaken en de ontwikkelingen in dit domein. Daarnaast adviseert de IGJ de gemeenten bij vragen omtrent de inrichting en de uitvoering van het Wmo-toezicht. Dit rapport is gemaakt op grond van artikel 6.2 van de Wmo 2015 en gaat over de uitvoering van dit toezicht door de gemeenten in 2021. Deze rapportage sluit aan op de rapportages van de IGJ uit vorige jaren over het Wmo-toezicht.

Voor deze rapportage is gebruik gemaakt van gegevens uit de enquête onder 351 gemeenten in combinatie met de ervaringen die de IGJ opdoet in de samenwerking met Wmo-toezicht en de vragen die zij van gemeenten en toezichthouders krijgt. De IGJ is wettelijk verplicht een beeld te geven van het Wmo-toezicht. Zij is daarbij afhankelijk van de medewerking van de gemeenten. De respons van de gemeenten op de enquête is lager dan vorig jaar (in 2021: 256 of 73% van de gemeenten en in 2020: 272 of 77% van de gemeenten). Het blijft aanhoudend teleurstellend dat niet alle gemeenten aan de enquête meewerkten (zie bijlage 1 voor de verantwoording en de resultaten van de enquête).

De vragenlijst voor de enquête in 2021 is bijna identiek aan de voorgaande. Dit is gedaan op verzoek van de Tweede Kamer die de stand van het Wmo-toezicht met die van voorgaande jaren wil kunnen vergelijken. Verder is net als vorig jaar een vraag toegevoegd over de invloed van de maatregelen rond de bestrijding van Covid-19 op het Wmo-toezicht. De indeling van het rapport is om dezelfde reden van vergelijkbaarheid zoveel mogelijk gelijk gehouden aan de eerder rapporten van de IGJ over het Wmo-toezicht.

Boodschap en conclusie

In de eerder verschenen rapporten gaf de IGJ aan dat het niveau van de kwaliteit van het Wmo-toezicht over het geheel van Nederland genomen te laag is. Dat beeld is gezien antwoorden op de vragenlijst 2021 niet veranderd. De meeste van de aspecten waarop de IGJ het Wmo-toezicht in haar rapportage beschouwt doet het nog steeds niet goed. Er is geen sprake van een duidelijke verbetering in de situatie vergeleken met die in voorgaande jaren. Net als in 2020 waren de maatregelen in verband met de bestrijding van Covid-19 mede van invloed op dit beeld.

De IGJ blijft daarom bij haar eerdere oordeel dat het Wmo-toezicht over de volle breedte genomen nog steeds niet in orde is. Het is te divers in kwaliteit en het tempo waarin gemeenten het Wmo-toezicht invullen is te traag. Het is tot nu toe nog steeds niet gelukt om in Nederland te komen tot Wmo-toezicht dat overal van voldoende niveau is. Dit beeld uit de enquête laat zien hoe belangrijk het is dat het rijk samen met de VNG, gemeenten, lokale en regionale Wmo-toezichthouders, GGD GHOR Nederland uitwerking geeft aan het voornemen om tot betere invulling van het gemeentelijke Wmo-toezicht te komen. De IGJ kijkt dan ook verwachtingsvol uit

naar het eerder dit jaar door de staatssecretaris aangekondigde verbetertraject en hoopt dat dit de beoogde impact heeft op de kwaliteit van het Wmo-toezicht.

Aanbevelingen

1 Invoeren gemeenschappelijke visie Wmo-toezicht

De IGJ dringt aan op zo spoedig mogelijk invoering van de aangekondigde gemeenschappelijke visie op het Wmo-toezicht. Daarmee wordt een belangrijke stap gezet om het toezicht bij alle gemeenten in Nederland beter te waarborgen en onafhankelijker te positioneren dan nu het geval is.

2 Calamiteitenmeldingen en -onderzoeken

Aanbieders zijn op grond van artikel 3.4 van de Wmo 2015 verplicht om calamiteiten en geweldsincidenten te melden aan de toezichthouder Wmo. De rapportages van de IGJ laten zien dat ieder jaar bijna een derde van de gemeenten zegt geen enkele calamiteit gemeld te krijgen. Tegelijkertijd neemt het aandeel gemeenten dat onderzoek doet naar calamiteiten maar langzaam toe en is het aantal calamiteitenonderzoeken per gemeenten laag. De IGJ veronderstelt dat de 'prevalentie' van calamiteiten gelet op aantal cliënten en aanbieders in de Wmo hoger is dan het huidige beeld van de meldingen laat zien. De IGJ beveelt gemeente daarom langs deze weg aan om meer toe te zien op de naleving van artikel 3.4 van de Wmo 2015 en waar nodig daar ook op te handhaven.

1 Zie brief van Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, TK 29 538, nr. 332 vergaderjaar 2021-2022.

2 Hoofdpunten uit de enquête

2.1 Aanwijzen van een toezichthouder Wmo

Het college van burgemeester en wethouders wijst een of meer personen aan als toezichthouder (zie artikel 6.1 van de Wmo 2015). De toezichthouder heeft een brede, signalerende en controlerende rol. Bij het aanwijzen van toezichthouders dient zorgvuldig te worden overwogen welke functionarissen of organisaties deze rol kunnen vervullen. Hierbij is aandacht voor de onafhankelijke positie.

Net als in de voorgaande rapporten over het Wmo-toezicht valt ook nu op dat veel gemeenten ervoor kiezen om het toezicht te beleggen bij een GGD (41%), maar net als vorig jaar slinkt dit aandeel. De trend zet langzaam maar gestaag door bij gemeenten om het toezicht samen met andere gemeenten te doen. Die variant steeg in 2021 van 24% naar 25%. De samenwerking in het toezicht lijkt ook dit jaar meer en meer verbonden met de keuze om samen (regionaal) de inkoop van de Wmo te doen. De variant 'inhuur externe' daalde vergeleken met vorig jaar, maar is met 15% nog wel fors.

Er waren in 2021 aanzienlijk meer gemeenten die het 'anders' of 'zelf' doen: hun relatieve aandeel ging van 3% in 2020 naar 9% in 2021. Er was geen enkele gemeente die aangaf dat er op de peildatum voor invullen van de vragenlijst geen toezichthouder was aangewezen.

Het beeld wat betreft het aanwijzen van een toezichthouder is net als vorig jaar dat er minder wordt gekozen voor de GGD en meer voor samenwerking met elkaar of dat gekozen is voor een geheel andere invulling. Bijvoorbeeld door meer samen te werken met de sociale recherche of door stevigere inkoop-eisen en meer effort te steken in het contractmanagement en zo meer toe te zien op de kwaliteit van de Wmo-voorzieningen.

2.2 Vastleggen van het onafhankelijk functioneren van het Wmo-toezicht

Met het oog op het onafhankelijk functioneren van het Wmo-toezicht dient het college zich te onthouden van inmenging in de wijze waarop specifiek onderzoek wordt verricht of in de bevindingen, oordelen en adviezen van de toezichthouder. Onafhankelijk functioneren kan worden gewaarborgd door dit vast te leggen in aanwijzings- of organisatiebesluiten, opdrachtenverlening of in de contractafspraken bij aanbesteding van het Wmo-toezicht.

Net als voorgaande jaren legde het merendeel van de gemeenten het onafhankelijk functioneren vast. Bijna driekwart van de gemeenten (72%) deed dit in een organisatiebesluit, opdrachtformulering of in een contractafpraak. De overige gemeenten gebruikten hier een andere vorm van vastlegging voor zoals een mandaatbesluit of een collegebesluit. Ook kozen sommige gemeenten er voor om die onafhankelijkheid op te nemen in een convenant of in de gemeenschappelijke regeling waarin het toezicht samen met andere gemeenten was geregeld (16%). Er zijn iets minder gemeenten dan vorig jaar die helemaal niets vastlegden. Bij hen ontbreekt dus de formele vastlegging van die onafhankelijkheid.

Over het geheel genomen zien we dat in vergelijking met de uitvraag over 2020 dat de onafhankelijkheid steeds vaker wordt vastgelegd. Er is overigens nog steeds een behoorlijk deel dat er niks over vastlegt (13%).

2.3 Processen voor een onafhankelijke rol van het Wmo-toezicht

Net als in voorgaande jaren steeg het aantal gemeenten waar de toezichthouder onafhankelijk informatie verzamelt en zelfstandig op basis van zijn professionaliteit een eigen onafhankelijk oordeel formuleert. Het ging van 90% naar 91%. Tegelijk zien we dat de toezichthouder nog steeds geen eigen rol heeft bij het bepalen van het moment en de zwaarte van een eventuele interventie. Hier blijft het aandeel steken. Maar de helft van de gemeenten geeft aan dat de toezichthouder die onafhankelijk rol heeft om bij te dragen aan het interveniëren.

De onafhankelijke rol van toezichthouders om bij te dragen aan het realiseren van beleidsdoelen van de gemeente komt tot uitdrukking in de wijze waarop en mate waarin de toezichthouder betrokken is bij een aantal processen rond de uitvoering en het beleid van de Wmo 2015 op lokaal niveau. Het aantal gemeente waar de toezichthouder het college adviseert over de handhaafbaarheid van beleidsdoelen of over de uitvoerbaarheid van Wmo-taken bleef nagenoeg gelijk (2021: 36% en 2020: 35%). Het aantal gemeenten dat de toezichthouder een rol laat spelen bij het bepalen van de toezichtdoelen, methoden en de inzet van capaciteit daalde in vergelijking met vorig jaar (2021: 50% en 2020: 54%).

De processen die de onafhankelijke rol van de toezichthouder tot uiting brengen vertoonden in 2021 een bescheiden ontwikkeling in de juiste richting, waarbij de tendens is dat het onafhankelijk oordelen en onafhankelijk informatie verzamelen zich langzaam beweegt naar een acceptabel niveau.

2.4 Werkprogramma

Iets minder dan 60% van de gemeente beschikt over een werkprogramma voor hun toezicht. In 2020 had 65% een dergelijk werkprogramma.

Die daling zien we ook bij de gemeenten die in hun werkprogramma vastlegden welke middelen nodig zijn om het programma te kunnen uitvoeren (2020: 38% en 2021: 33%). Het blijft daarom net als voorgaande jaren belangrijk te wijzen op het belang en de noodzaak van duidelijke budgetafspraken. Overigens heeft maar een bescheiden deel van de gemeenten naar eigen zeggen zowel een werkprogramma als een budget vastgesteld voor 2021 (31% deed beide).

Het planmatig en programmatisch uitvoeren van het Wmo-toezicht en de daarop afgestemde financiering blijft nog bij veel gemeenten achterwege. Het is een gemiste kans om langs deze weg de toezichthouder en het toezicht een solide basis te geven.

2.5 Reactief en proactief toezicht

Proactief toezicht vindt plaats op basis van vooraf vastgestelde prioriteiten, thema's of risico's. Deze kunnen worden samengesteld in overleg met contractmanagement, consultants en beleidsmedewerkers. Ook signalen van inwoners, de gemeenteraad of zorgaanbieders kunnen onderwerp van proactief toezicht zijn. Reactief toezicht vindt doorgaans achteraf plaats naar aanleiding van meldingen.

Het beeld bleef gelijk wat betreft het aandeel van gemeenten dat uitsluitend reactief toezicht houdt. Net als in 2020 was dit aandeel in 2021 33%. Als een van de

voornaamste reden waarom men zich in het Wmo-toezicht beperkt tot het reactief toezicht werd net als voorgaande jaren het ontbreken van voldoende middelen of capaciteit genoemd. Het aandeel gemeenten dat zei dat men nog bezig was met het ontwikkelen van proactief toezicht nam wel toe van 27% naar 32%.

Verder was er een lichte stijging van het percentage gemeenten dat zegt dat zij in 2021 zowel aan reactief als aan proactief toezicht deden. In 2021 deed namelijk 65% van de gemeente aan beide manieren van toezicht houden (2020: 62%). Net als in voorgaande jaren lukte het dit jaar een flink deel van de gemeenten niet om aan te geven wat dan bij hen de verhouding tussen het reactieve en het proactieve deel was. Bij degene die wel de verhouding konden aangeven zet de stijgende lijn van afgelopen jaren zich door van het aandeel proactief toezicht in die verhouding (80/20): van 38% in 2020 naar 41% in 2021.

Het ideale beeld dat het toezicht uit een afgewogen samenstelling bestaat van proactief en reactief toezicht is nog lang niet bereikt. Er zijn aanzienlijk veel gemeenten die tot nu toe uitsluitend reactief toezicht inzetten. Mede in dit licht moet de aanbeveling uit dit rapport worden gezien om meer toe te zien op de naleving van de wettelijke meldingsplicht in de Wmo 2015. Immers geen meldingen kan in deze gemeenten betekenen dat er geen enkel (reactief) Wmo-toezicht is.

2.6 Gebruik van informatie uit het Wmo-toezicht

Bijna 44% van de gemeenten gebruikt het toezicht voor alle drie in de enquête genoemde mogelijke doeleinden: beleidsvorming, inkoop en toewijzing van de Wmo (46% in 2020).

De verhoudingen waarvoor de informatie uit het Wmo-toezicht wordt gebruikt blijven ook in de afgelopen drie jaren nagenoeg gelijk. Ook in 2021 werden de bevindingen uit het Wmo-toezicht in minder dan de helft van de gevallen gebruikt bij het opstellen en uitvoeren van het contractmanagement voor de inkoop van Wmo-voorzieningen door de gemeente. Daarnaast is er een lichte stijging van de gemeenten die zegt dat zij de toezichtinformatie gebruikt bij het toewijzen van Wmo-voorzieningen aan burgers van de gemeente (2021: 29% en 2020: 27%). Iets minder dan een derde van de gemeenten geeft aan – net als vorig jaar – dat ze het toezicht gebruiken bij het opstellen of aanpassen van het Wmo-beleid in de gemeente.

Het gebruik van het Wmo-toezicht voor de sturing van het gemeentelijk beleid en uitvoering blijft stabiel vergeleken met voorgaande jaren en is nog steeds niet groot te noemen als we de uitkomsten van afgelopen jaar zien.

2.7 Openbaarmaking van rapporten en maatregelen

De toezichthouder maakt zijn bevindingen bij voorkeur zoveel mogelijk actief openbaar. Zie ook in dit verband ook de door de VNG uitgebrachte handreiking op dit punt. Door onderzoeksrapporten en/of adviezen van de Wmo-toezichthouder actief openbaar te maken is de gemeente transparant. Hetzelfde geldt voor eventuele handhavende maatregelen en sancties die naar aanleiding van het Wmo-toezicht worden getroffen.

Het aantal gemeenten dat zegt dat zij de rapporten én maatregelen openbaar maakt nam toe in vergelijking met 2020. Toen lag dit percentage op 7% en nu komt het uit op 10% van de gemeenten. Dat is nog steeds niet indrukwekkend. Het aandeel gemeenten dat rapporten en/of maatregelen niet openbaar maakt daalt gelukkig wel maar nog niet in grote mate: van 68% in 2020 naar 59% in 2021. Jammer genoeg

stijgt het aandeel van gemeenten dat zegt deze stukken nooit openbaar te willen maken van 36% naar 38% in 2021.

De VNG heeft een handleiding gemaakt ter ondersteuning van gemeenten over de openbaarmaking van uitkomsten van het toezicht. Desondanks heeft het openbaar maken van toezichtrappen en eventuele bijbehorende maatregelen beperkte aandacht bij gemeenten. Vanuit het perspectief dat transparantie bij kan dragen aan kwaliteitsverbetering van de Wmo is dit een gemiste kans.

2.8 Opstellen en bespreken jaarverslag Wmo-toezicht

De toezichthouder dient zich achteraf in een openbaar jaarverslag te verantwoorden over de effectiviteit en doelmatigheid van de gemaakte keuzes en over de wijze waarop zij het afgelopen jaar heeft gefunctioneerd. Daarbij worden de effecten en het profijt van het toezicht inzichtelijk gemaakt.

Het aantal gemeenten waarvoor een jaarverslag Wmo-toezicht 2021 beschikbaar was is opgelopen van 52% in 2020 naar 57%. Tegelijkertijd nam ook het percentage gemeenten dat het jaarverslag in de gemeenteraad bespreekt iets toe (van 13% naar 14%). De bewegingen op dit punt zijn echter maar mondjesmaat en nog niet echt indrukwekkend te noemen. In ruim 40% van de gemeenten stelt de Wmo-toezichthouder namelijk helemaal geen jaarverslag op, laat staan dat dit onder de aandacht kan worden gebracht van de gemeenteraad. Daarmee vormt de verantwoording en transparantie een aanhoudend zwak punt in de kwaliteit van het Wmo-toezicht.

2.9 Inspanningen en resultaten

Een in de afgelopen terugkerende opmerking van gemeenten is dat zij bij het invullen van de enquête lang niet allemaal hun inspanningen resultaten goed in beeld hebben. Daardoor is een verantwoorde kwantificering lastig. De door de gemeenten geleverde cijfers zijn ook dit keer zoveel mogelijk gecorrigeerd voor dubbeltellingen en geëxtrapoleerd naar de totale populatie van 351 gemeenten. De hieronder gebruikte cijfers moeten daarom – net als die van vorig jaar – met de nodige voorzichtigheid worden gebruikt. Zij bieden wel houvast om een beeld te krijgen van de cijfermatige trend over de genoemde jaren.

In 2021 bleven op bijna alle bevraagde aspecten de cijfers min of meer gelijk aan die van 2020. Het lijkt er op dat 2019 een opvallende trendbreuk was in de resultaten en er een min of meer gelijkmatige trend is over de jaren 2018, 2020 en 2021.

	2018	2019	2020	2021
Onderzoeken	2.127	3.030	2.146	2169
Meldingen calamiteit	563	1.138	883	761
Onderzoeken n.a.v. calamiteit	316	593	590	495
Rapporten	1.689	2.315	1.796	1738
Maatregelen	216	475	248	262

Noot: de cijfers in deze tabel zijn gebaseerd op een extrapolatie.

Bij onderzoeken vormden ook dit keer de gemeenten met 1 tot 10 onderzoeken per jaar het grootste aandeel in het geheel. Het ging om 66 gemeenten die 1 tot 10 onderzoek per jaar deden en dit zijn er minder dan in 2020 (76 gemeenten). Het aantal gemeenten dat zei helemaal geen onderzoek te hebben gedaan in 2021 daalde van 101 naar 78 gemeenten.

Het aantal gemeenten met geen enkele melding van calamiteiten daalde ook nu weer. Van 137 naar 100 gemeenten. Dit lijkt positief maar het blijft een opvallend fenomeen dat naar verhouding ieder jaar weer bijna een derde van de gemeenten geen enkele calamiteit gemeld zou krijgen. Het roept de vraag op of er niet meer aandacht moet komen voor de naleving van de wettelijke eis in de Wmo 2015 dat de aanbieder calamiteiten en geweldsincidenten moeten melden.

Een vergelijkbare trend is er ook bij het aantal onderzoeken naar aanleiding van calamiteiten. Daar daalde het aantal gemeenten dat geen enkel onderzoek deed naar aanleiding van calamiteiten van 143 in 2020 naar 112 in 2021. Tegelijkertijd steeg het aandeel gemeenten dat wel onderzoek doet naar calamiteiten. Maar dat gebeurt langzaam (2020: 30% en in 2021: 39%). Bij die gemeenten is het aantal onderzoeken per gemeenten niet indrukwekkend. Over de hele linie gezien doen zij niet meer dan een of twee calamiteitenonderzoek per jaar.

Het aantal gemeenten dat helemaal niet rapporteert over onderzoeken daalt gestaag. In 2020 was dit nog bij 49% van de gemeenten het geval en in 2021 bij 40% van de gemeenten. Dit blijft overigens nog een fors percentage gelet op het belang van openbaarmaking en rapporteren. In dit tempo gaat het nog een aanzienlijke tijd duren voordat alle gemeenten hun rapporten openbaar maken.

Tot slot het beeld van de maatregelen en sancties die in 2021 werden getroffen naar aanleiding van Wmo-toezicht. In 2021 waren dit er 262. De aantallen maatregelen lijken zich te stabiliseren zoals in de bovenstaande tabel te zien is. Tegelijkertijd was ook te zien dat het relatieve aandeel van gemeenten die helemaal geen maatregelen of sancties trof daalde van 80% in 2020 naar 76% in 2021.

2.10 Invloed maatregelen bestrijding Covid-19

De maatregelen in verband met de bestrijding van Covid-19 hadden net als in 2020 invloed op de uitvoering van het toezicht op de kwaliteit van de Wmo-voorzieningen. Gemeenten en hun toezichthouder kozen er bijvoorbeeld voor om het toezicht geheel stop te zetten, toezichtbezoeken uit te stellen of het toezicht anders uit te voeren dan gebruikelijk is.

In de enquête is daarom aan de hand van twee stellingen ook dit keer de gemeenten gevraagd naar de invloed van Covid-19 maatregelen op de frequentie en de diepgang van het Wmo-toezicht. Het merendeel van de gemeenten zei dat de maatregelen rond de bestrijding van Covid-19 hun toezicht in 2021 beïnvloedde. Soms ging dat om aanpassen van de frequentie van het toezicht (59%) en soms om het aanpassen van de diepgang (55%). In vergelijking met vorig jaar zeiden meer gemeenten dat Covid-19 geen enkele invloed had op de frequentie en de diepgang van het Wmo-toezicht (2020: 31% en 2021: 45%). Al met al was er in 2021 nog steeds sprake van invloed van de Covid-19 maatregelen op de frequentie en diepgang van het Wmo-toezicht. De invloed nam wel af in vergelijking met 2020.

Bijlage 1 Verantwoording en resultaten enquête

Verantwoording

In het onderzoek voor deze rapportage zijn de volgende activiteiten uitgevoerd.

Onder alle 351 gemeenten die er in 2021 in Nederland waren is net als vorig jaar een vragenlijst uitgezet. Bij het invullen van die vragenlijst moest door de gemeenten worden uitgegaan van de situatie op de peildatum van 31 december 2021. De non-respondenten zijn in eenmalig gerappelleerd en kregen een verlengde antwoordtermijn van twee weken.

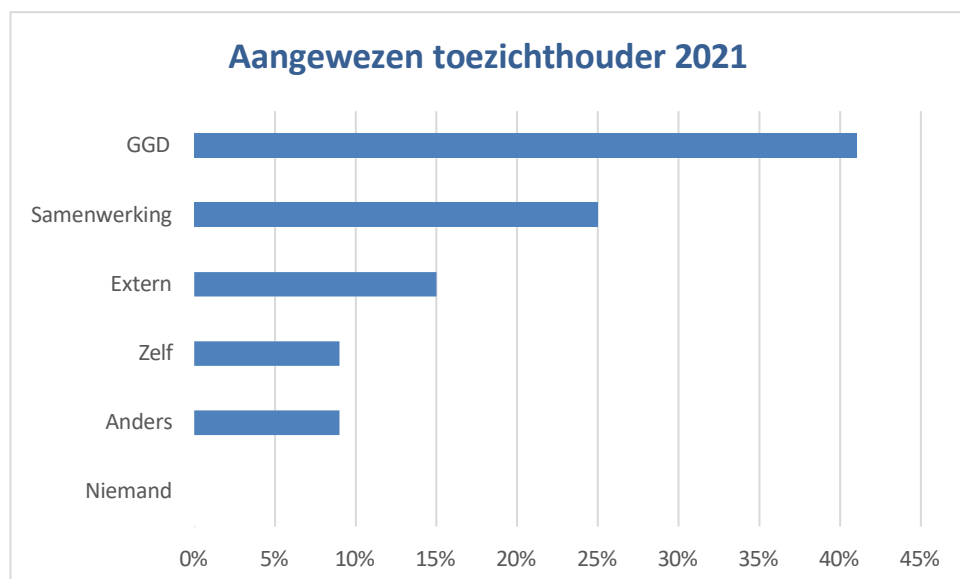
Er waren bij het sluiten van de beantwoordingstermijn na rappellering 256 volledig beantwoorde vragenlijsten ontvangen (73% van de gemeenten). Deze response was lager dan vorig jaar (2020: 272 beantwoorde vragenlijsten of 77 % van de gemeenten) en voldoende om hiermee statistisch gezien een betrouwbare uitspraak te doen voor alle 351 gemeenten (uitgaande van een omvang die nodig is bij een populatie van 351 met een foutenmarge van 5% en betrouwbaarheidsniveau van 95%).

Resultaten enquête

Aanwijzing van een toezichthouder kwaliteit Wmo-voorzieningen

Het college van burgemeester en wethouders wijst een of meer personen aan als toezichthouder op de kwaliteit van de Wmo-voorzieningen (zie artikel 6.1 van de Wmo 2015). Kruis aan welke van de onderstaande mogelijkheden van toepassing is (meerdere antwoorden mogelijk)

- 1 Uw gemeente voert het toezicht op de kwaliteit van de Wmo-voorzieningen volledig zelf uit
- 2 Uw gemeente voert het toezicht op de kwaliteit van de Wmo-voorzieningen uit maar doet dit in samenwerking met een of meer andere gemeenten
- 3 Uw gemeente heeft een GGD de opdracht gegeven al het toezicht op de kwaliteit van de Wmo-voorzieningen uit te voeren
- 4 Uw gemeente heeft een GGD de opdracht gegeven alleen het calamiteitentoezicht op de kwaliteit van de Wmo-voorzieningen uit te voeren
- 5 Uw gemeente heeft een extern bureau (niet zijnde een GGD) de opdracht gegeven al het toezicht op de kwaliteit van de Wmo-voorzieningen uit te voeren
- 6 Uw gemeente heeft een extern bureau (niet zijnde een GGD) de opdracht gegeven alleen het calamiteitentoezicht op de kwaliteit van de Wmo-voorzieningen uit te voeren
- 7 Uw gemeente kiest voor een andere dan de hiervoor genoemde mogelijkheden om toezicht te houden op de kwaliteit van de Wmo-voorzieningen, namelijk als volgt: ...
- 8 Uw gemeente had in 2021 niemand aangewezen als toezichthouder op de kwaliteit van de Wmo-voorzieningen



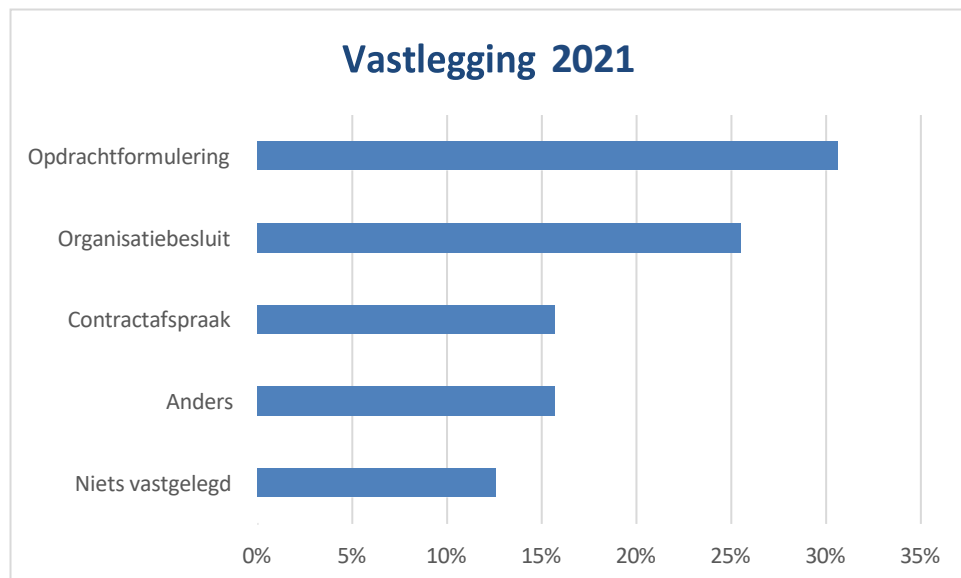
Noot: in verband met de overzichtelijkheid zijn de antwoordcategorieën 3 en 4 samen genomen in de tabel. Dat geldt ook voor antwoordcategorieën 5 en 6.

Vastleggen van het onafhankelijk functioneren

Met het oog op het onafhankelijk functioneren van het Wmo-toezicht dient het college zich te onthouden van inmenging in de wijze waarop specifiek onderzoek wordt verricht of in de bevindingen, oordelen en adviezen van de toezichthouder. Dit kan worden gewaarborgd door dit vast te leggen in organisatiebesluiten, opdrachten of contractafspraken bij aanbesteding van het Wmo-toezicht.

Op welke wijze heeft u het onafhankelijk functioneren van het Wmo-toezicht vastgelegd?

- 1 organisatiebesluit
- 2 opdrachtformulering
- 3 contractafpraak
- 4 anders, namelijk op de volgende wijze: ...
- 5 er is hier niets over vastgelegd



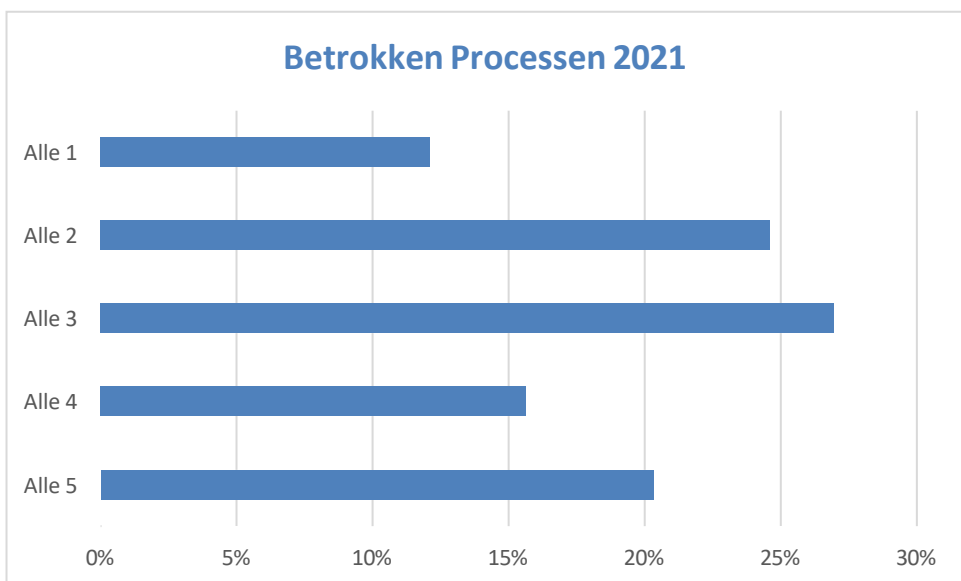
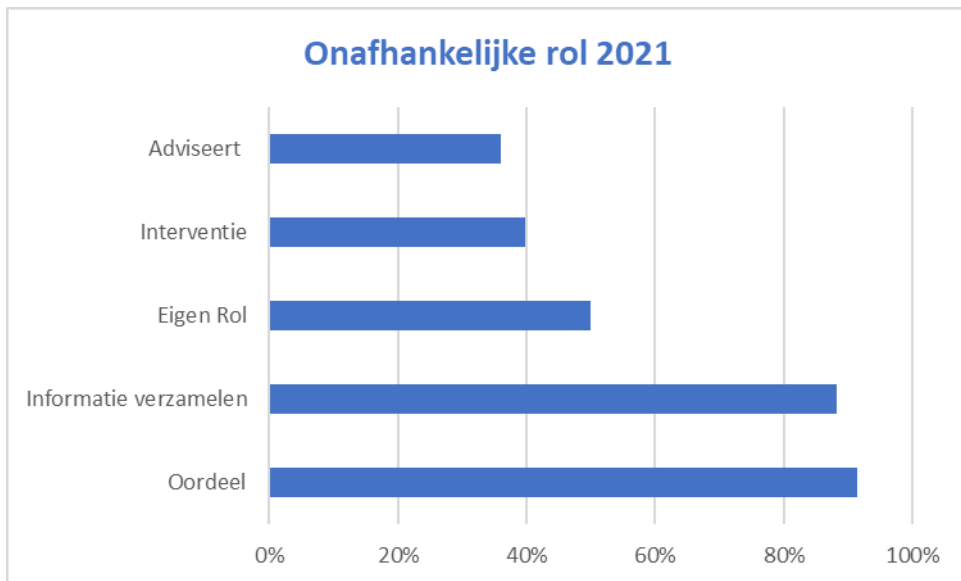
Processen voor een onafhankelijke rol van het Wmo-toezicht

De onafhankelijke rol van toezicht in de gezamenlijke opgave van beleidsmakers, uitvoerders en toezichthouders om beleidsdoelen te realiseren komt in ieder geval tot uitdrukking bij de volgende processen.

Geef u aan welke processen in uw gemeente van toepassing zijn (meerdere antwoorden mogelijk):

- 1 de toezichthouder adviseert het college over de handhaafbaarheid van beleidsdoelen of de uitvoerbaarheid van Wmo-taken;

- 2 de toezichthouder speelt een eigen rol bij het bepalen van de toezichtdoelen, methoden en de inzet van capaciteit;
- 3 de toezichthouder verzamelt onafhankelijk informatie, zo mogelijk met medewerking van de aanbieder(s) waarop men toezicht houdt;
- 4 de toezichthouder formuleert zelfstandig op basis van zijn professionaliteit een eigen onafhankelijk oordeel;
- 5 de toezichthouder speelt een eigen rol bij het bepalen van het moment en de zwaarte van een eventuele interventie, waarbij het college eindverantwoordelijk blijft.

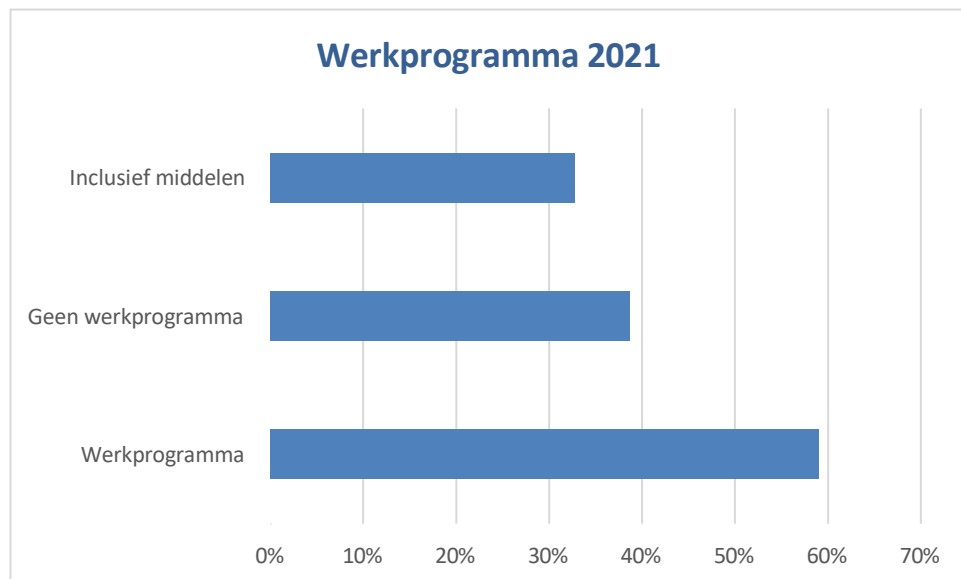


Werkprogramma

In een werkprogramma (soms ook werkplan genoemd) voor het Wmo-toezicht staan de aandachtsvelden en – voor zover mogelijk – de belangrijkste onderzoeken die zullen worden uitgevoerd. Het werkprogramma vermeldt daarnaast welke middelen nodig zijn om het programma te kunnen uitvoeren.

Geeft u aan of de volgende situatie op u van toepassing is (meerder antwoorden mogelijk):

- 1 De gemeente heeft een werkprogramma/werkplan opgesteld voor het toezicht op de kwaliteit van de Wmo-voorzieningen;
- 2 De gemeente heeft daarbij aangegeven welke middelen (fte en/of budget) nodig zijn voor de uitvoering van dat werkprogramma/werkplan.

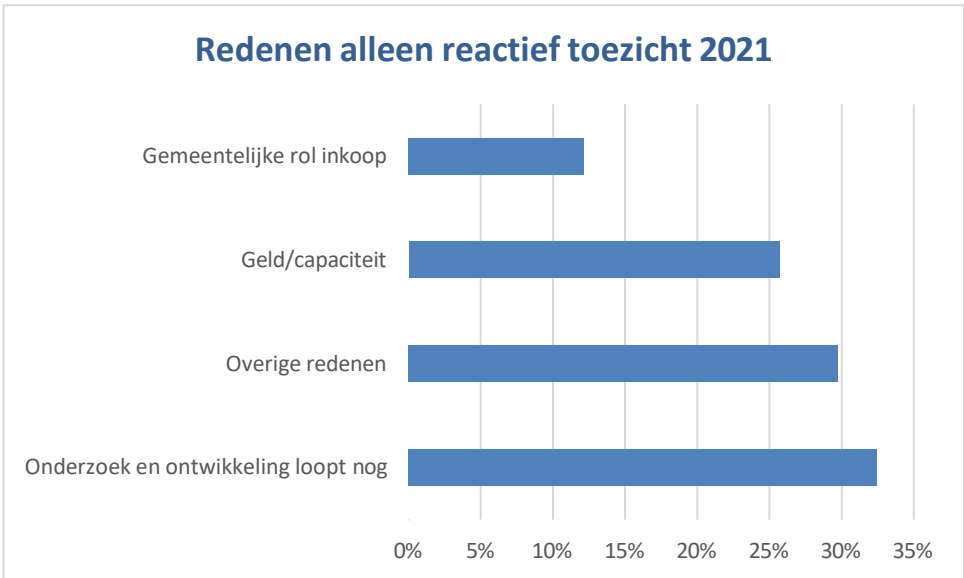
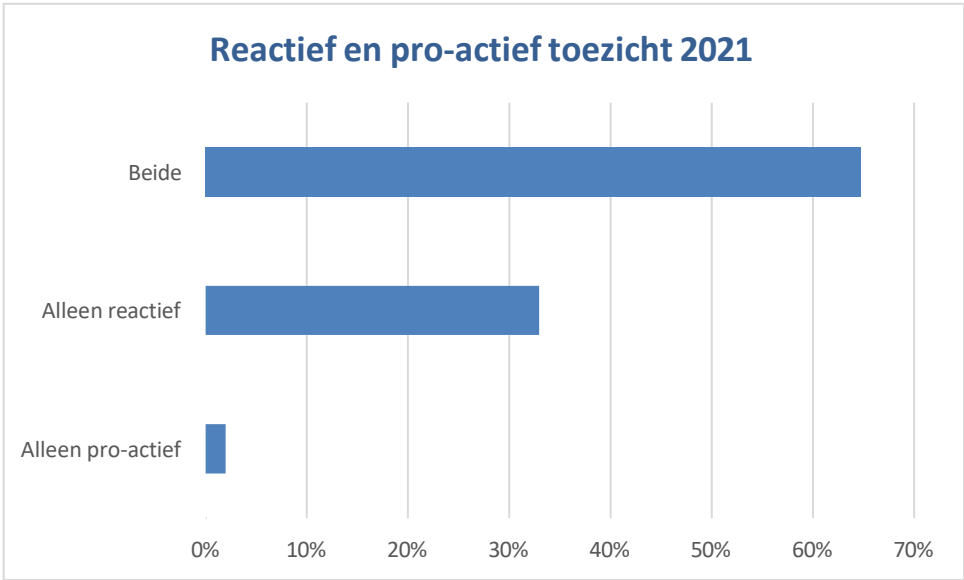


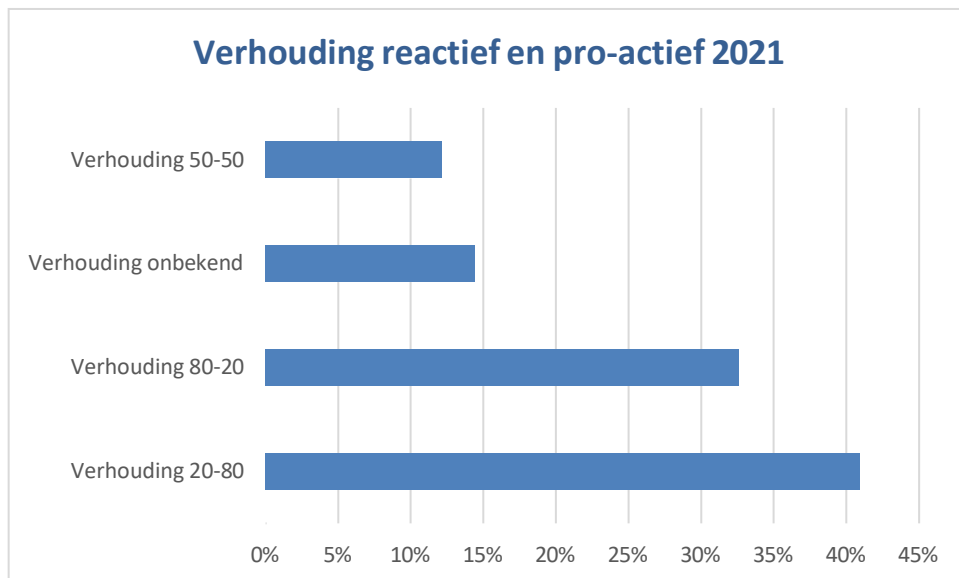
Reactief en proactief toezicht

Het toezicht op de kwaliteit van de Wmo-voorzieningen kan op verschillende manieren worden onderscheiden. Het meest gangbare is in reactief en proactief toezicht. Reactief toezicht is toezicht dat wordt gedaan naar aanleiding van meldingen van calamiteiten of vanwege signalen. Proactief toezicht wordt in de regel geprogrammeerd in enig jaar en gebeurt thematisch of naar specifieke aanbieders op grond van een risicoanalyse. Het kan ook gaan om de beoordeling van nieuwe aanbieders.

Geeft u hieronder aan wat in uw situatie van toepassing is.

- 1 er wordt alleen reactief toezicht gedaan;
- 2 er wordt in de gemeente aan reactief en aan proactief toezicht gedaan;
- 3 er wordt alleen proactief toezicht gedaan.



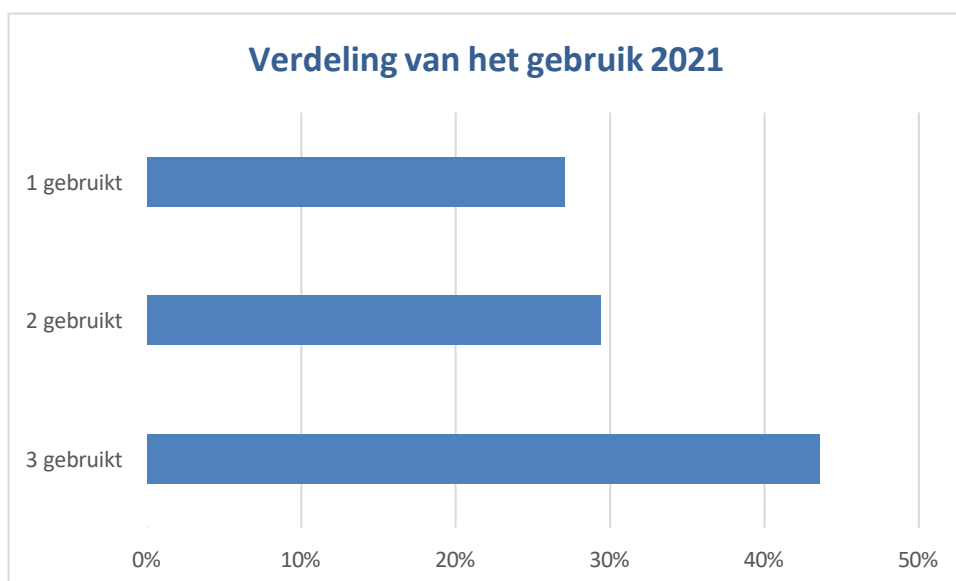
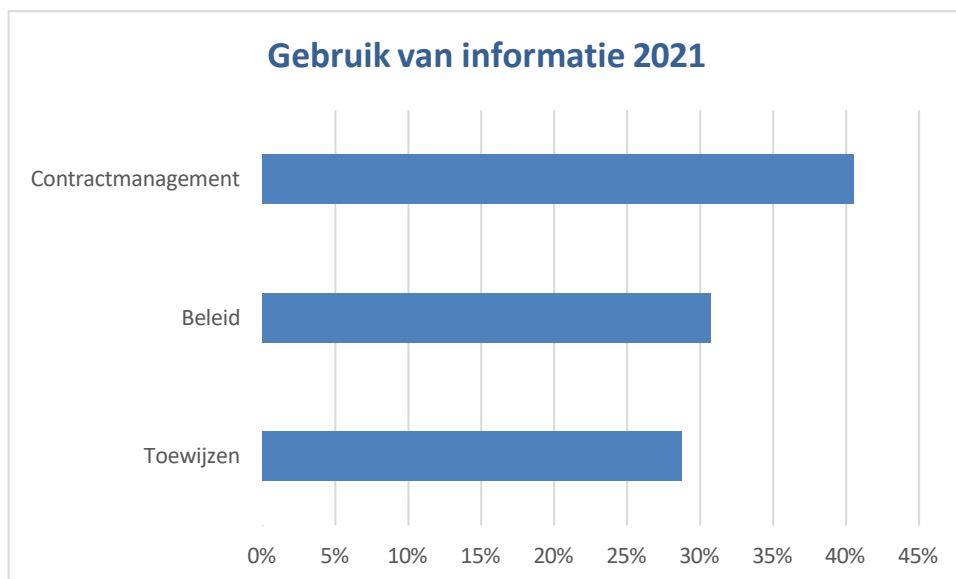


Gebruik van de informatie uit het Wmo-toezicht

Met het toezicht komt informatie naar voren over het effect van regels en beleid en de manier waarop deze regels worden uitgevoerd. Toezicht op de kwaliteit van de Wmo-voorzieningen kan niet los worden gezien van sturing van het gemeentelijk beleid en uitvoering van de Wmo 2015. De bevindingen uit het toezicht op de kwaliteit van de Wmo kunnen worden gebruikt om het beleid en het proces van de verstrekking van de Wmo-voorzieningen aan te passen en (beter) af te stemmen.

Geeft u aan welke situatie in uw gemeente van toepassing is (meerdere antwoorden mogelijk):

- 1 de bevindingen uit het Wmo-toezicht worden gebruikt bij het opstellen of aanpassen van het Wmo-beleid in de gemeente;
- 2 de bevindingen uit het Wmo-toezicht worden gebruikt bij het opstellen en uitvoeren van het contractmanagement voor de inkoop van Wmo-voorzieningen door de gemeente;
- 3 de bevindingen uit het Wmo-toezicht worden gebruikt bij het toewijzen van Wmo-voorzieningen aan burgers van de gemeente (denk hierbij bijvoorbeeld aan het gebruik van bevindingen uit het Wmo-toezicht door de Wmo-consulenten).



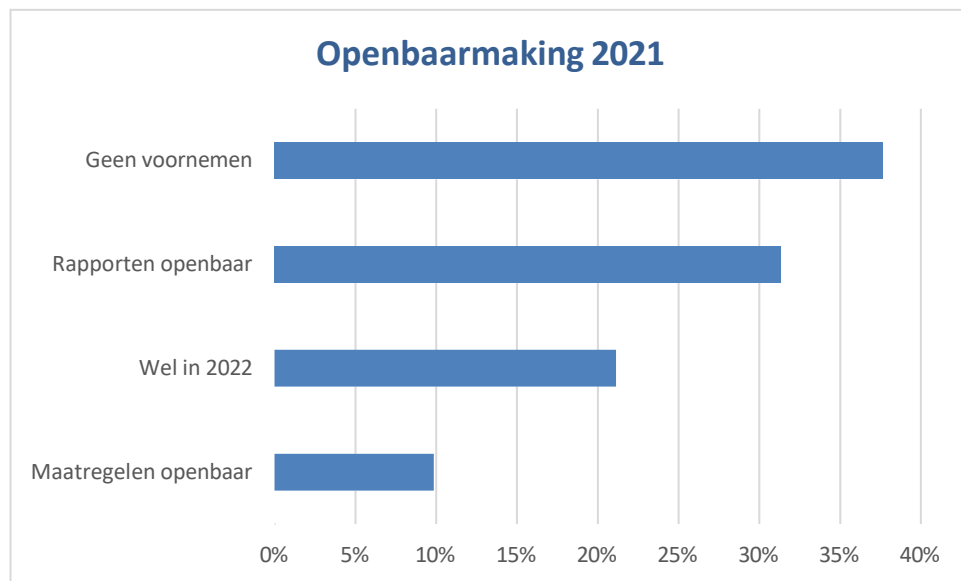
Openbaarmaking van rapporten en adviezen

Het principe van transparant toezicht heeft betrekking op het inzichtelijk maken van vijf aspecten van toezicht: nut en noodzaak, de waarborgen voor onafhankelijkheid, de keuzes, de bevindingen en het resultaat van het toezicht. De toezichthouder maakt zijn bevindingen zoveel mogelijk actief openbaar. Door openbaarmaking kan een beeld worden gegeven van de toezichthoudende activiteiten en het effect daarvan. Het geeft daarmee voor andere dan de betrokken aanbieders de mogelijkheid om van de bevindingen uit het Wmo-toezicht te leren. Het kan burgers inzicht verschaffen in de kwaliteit van de maatschappelijke ondersteuning in hun gemeente. Door

onderzoeksrapporten en/of adviezen van de Wmo-toezichthouder actief openbaar te maken kan de gemeente tot die transparantie komen. Hetzelfde geldt voor eventuele handhavende maatregelen en sancties die naar aanleiding van het Wmo-toezicht worden getroffen.

Geef aan welke situatie in uw gemeenten van toepassing is (meerdere antwoorden mogelijk)²:

- 1 De rapporten en/of adviezen over het Wmo-toezicht worden actief openbaar gemaakt
- 2 De handhavende maatregelen en/of sancties naar aanleiding van het Wmo-toezicht worden actief openbaar gemaakt
- 3 Deze stukken worden niet openbaar gemaakt maar de gemeente gaat dat in 2022 wel doen
- 4 Deze stukken worden niet openbaar gemaakt en er is ook geen voornemen dat te gaan doen



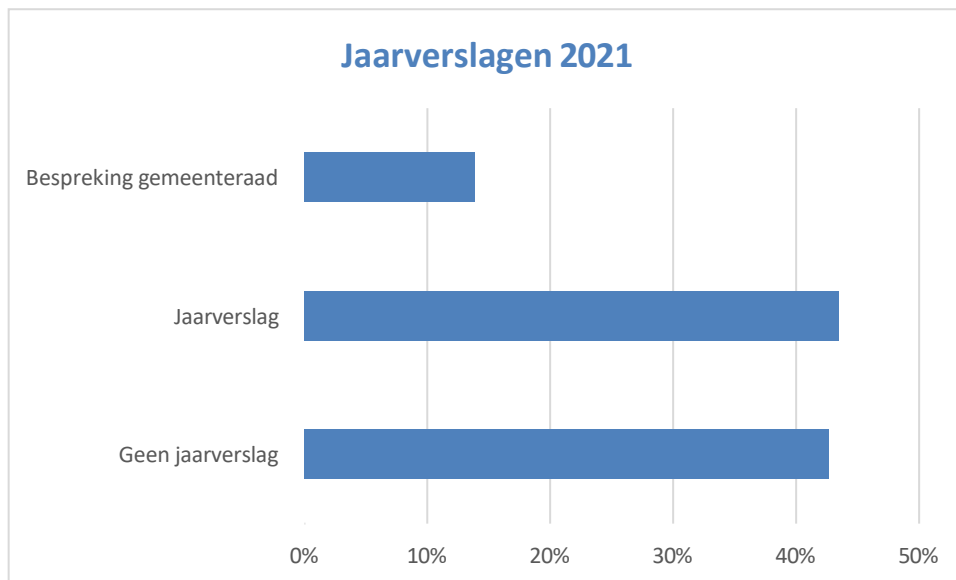
Opstellen en bespreken jaarverslag Wmo-toezicht

De toezichthouder dient zich in een openbaar jaarverslag te verantwoorden over de uitgevoerde werkzaamheden en resultaten van het toezicht.

Geef u aan welke situatie in uw gemeenten voor het toezicht op de kwaliteit van de Wmo van toepassing is (meerdere antwoorden mogelijk):

- 1 er is een openbaar jaarverslag 2021 over het Wmo-toezicht;
- 2 er is een openbaar jaarverslag 2021 over het Wmo-toezicht en het wordt/ werd besproken in de gemeenteraad;
- 3 er is geen openbaar jaarverslag 2021 over het Wmo-toezicht.

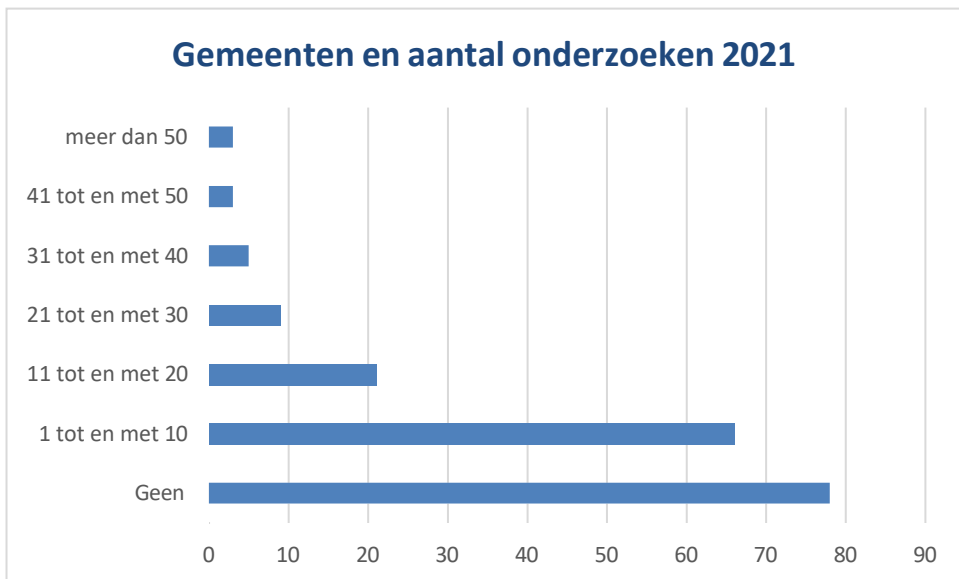
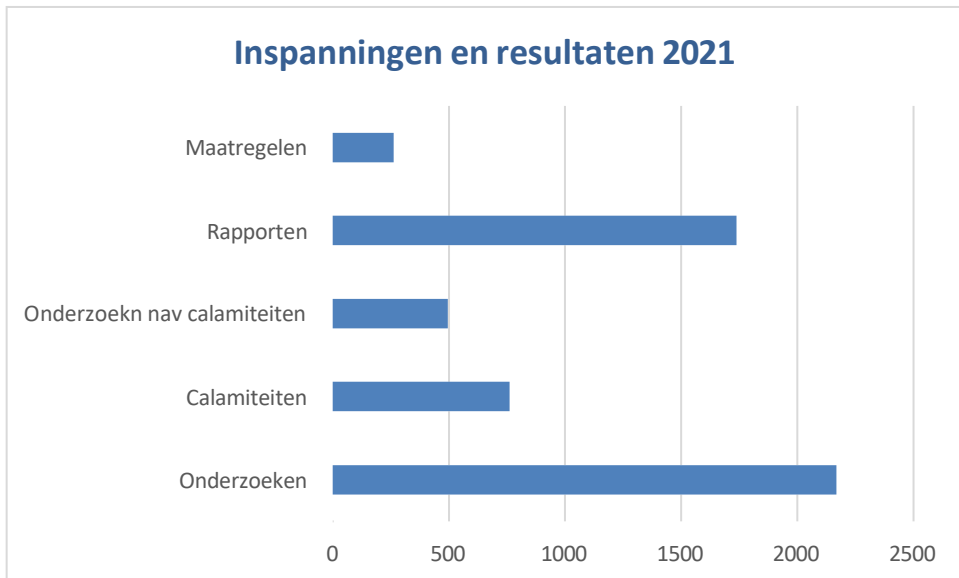
² De antwoordmogelijkheden bij deze vraagstelling zijn gewijzigd ten opzichte van de vragenlijst 2019.



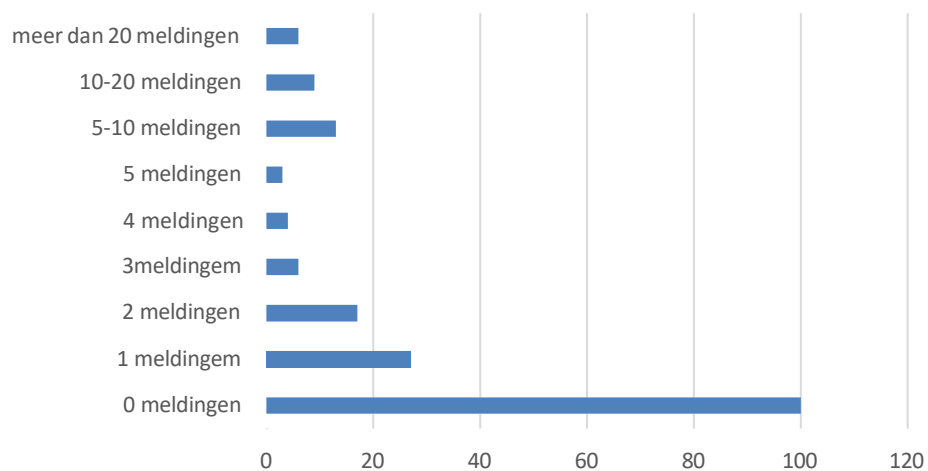
Inspanningen en resultaten

Het rapport Wmo-toezicht 2021 zal net als dat over 2020 een beeld geven van de inspanningen en resultaten van het toezicht op de kwaliteit van de Wmo-voorzieningen. Wilt u hieronder de volgende gegevens invullen voor uw gemeente:

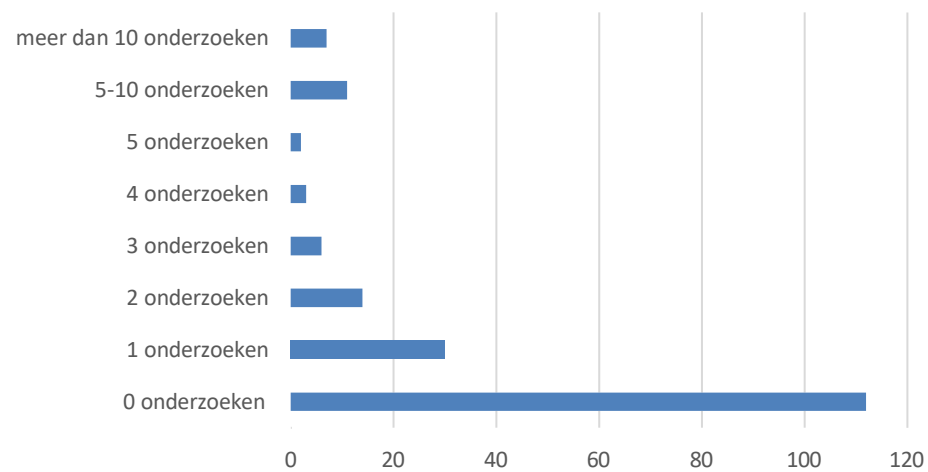
- 1 het aantal onderzoeken dat in 2021 is uitgevoerd door de toezichthouder op de kwaliteit van de Wmo-voorzieningen in uw gemeente;
- 2 het aantal op grond van de Wmo 2015 verplichte meldingen van calamiteiten en geweld dat u en/of uw toezichthouder ontving in 2021;
- 3 het aantal onderzoeken dat naar aanleiding van de op grond van de Wmo 2015 verplichte meldingen van calamiteiten en geweld in 2021 is uitgevoerd.
- 4 het aantal Wmo-toezichtrapporten en/of adviezen dat er in 2021 is opgesteld.
- 5 het aantal handhavingsmaatregelen en/of andere sancties dat uw college heeft getroffen naar aanleiding van het Wmo-toezicht in 2021.

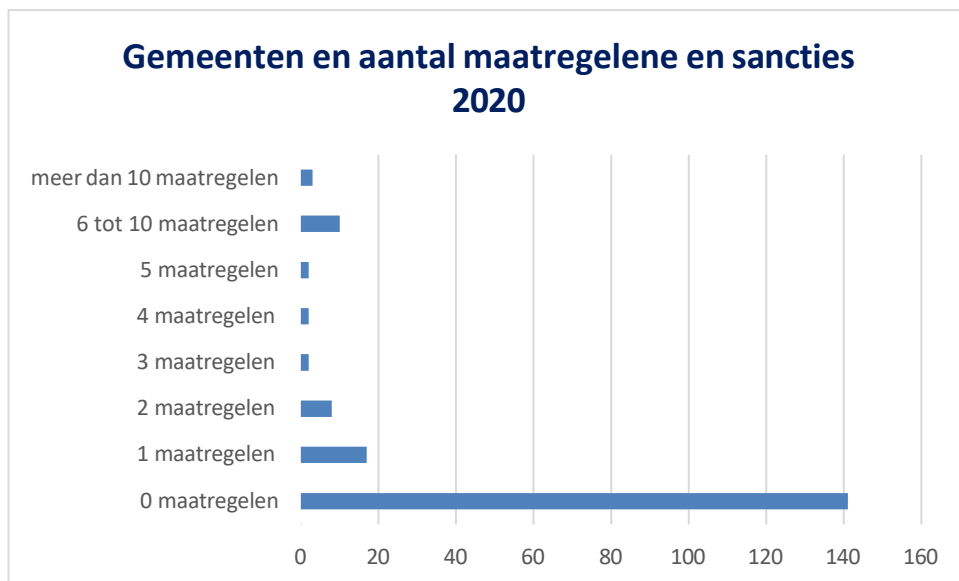
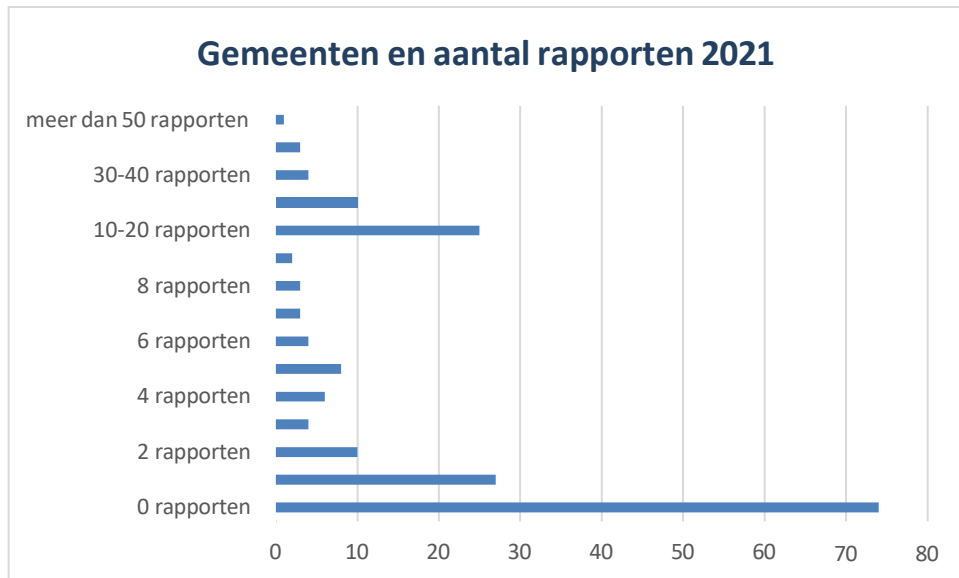


Gemeenten en aantal meldingen 2021



Aantal onderzoeken meldingen 2021





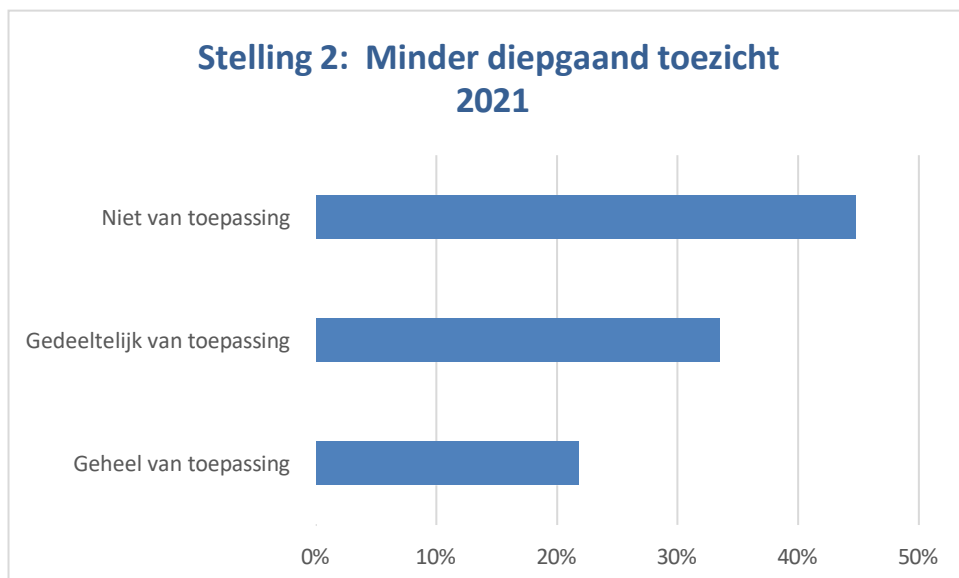
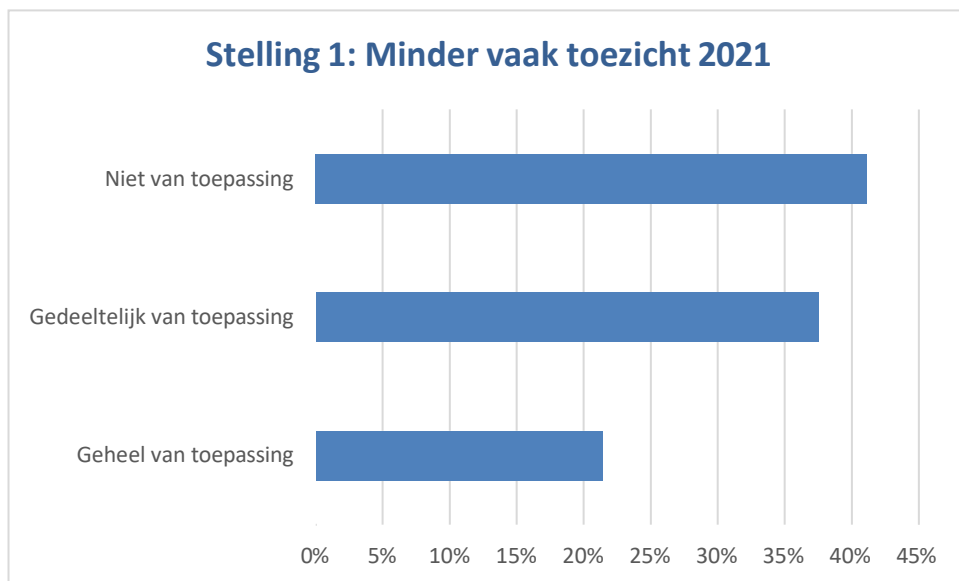
De invloed van de maatregelen ter bestrijding van Covid-19

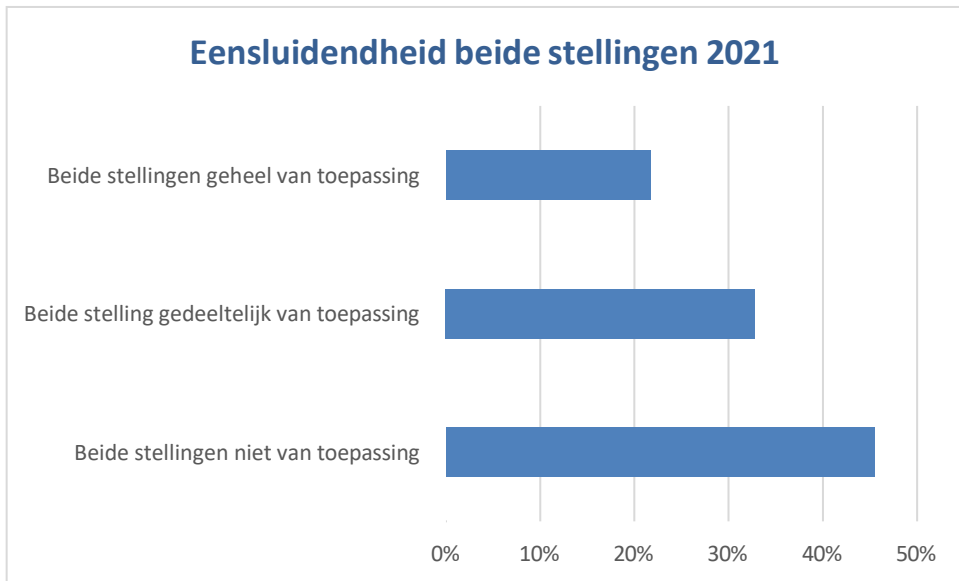
De maatregelen in verband met de bestrijding van Covid-19 kunnen in 2021 van invloed zijn geweest op de uitvoering van het toezicht op de kwaliteit van de Wmo-voorzieningen. Zo kan bijvoorbeeld het toezicht geheel stop zijn gezet, toezichtbezoeken uitgesteld of werd het toezicht anders uitgevoerd dan gebruikelijk. Geeft u aan de hand van uw antwoord op de volgende stellingen de invloed aan van de maatregelen in verband met Covid-19 maatregelen.

1 De maatregelen in verband met Covid-19 waren van invloed op het toezicht op de kwaliteit van de Wmo-voorzieningen: er werd minder vaak toezicht uitgevoerd dan

gebruikelijk (antwoordmogelijkheden: geheel van toepassing/gedeeltelijk van toepassing/niet van toepassing)

2 De maatregelen in verband met Covid-19 waren van invloed op het toezicht op de kwaliteit van de Wmo-voorzieningen: er werd minder diepgaand toezicht uitgevoerd dan gebruikelijk (antwoordmogelijkheden: geheel van toepassing/gedeeltelijk van toepassing/niet van toepassing)





www.igj.nl